

Cele założenia Unii Europejskiej

Unia Europejska jest w wielowiekowej historii kontynentu europejskiego zjawiskiem bez precedensu o rozmiarach epokowych. W ciągu wieków Europa podzielona na drobnej i średniej wielkości państwa, skłócona na tle roszczeń terytorialnych i ideologicznych, rozdarta przez wojny religijne i rozczłonkowana przez nacjonalizm państw „suwerennych” podobna była do gniazda żmij, mimo tego, że była kolebką cywilizacji i uniwersalnego porządku prawnego wywodzącego się z Rzymu. [\[1\]](#)

Pierwsze koncepcje polityczne i gospodarcze Europy formułowane były już w minionych stuleciach. Jednak dopiero po zakończeniu II wojny światowej powstały warunki dla urzeczywistnienia integracji w Europie, rozumianej jako świadome tworzenie mechanizmów regulujących procesy gospodarcze i w znacznie mniejszym stopniu – współpracę polityczną określonej grupy państw. Te uwarunkowania miały bardzo różnorodny charakter i łączyły w sobie przesłanki tak natury politycznej, gospodarczej oraz społecznej.

W wyniku II wojny światowej ukształtowany został nowy układ sił, tak w skali światowej, jak i przede wszystkim w Europie. Europa Zachodnia straciła swoją pozycję dotychczasowego politycznego i gospodarczego centrum świata na rzecz Stanów Zjednoczonych. [\[2\]](#) Kryzys gospodarczy i polityczny, który po II wojnie światowej dotknął kraje Europy Zachodniej oraz radykalizacja społeczeństw i wzrost sił komunistycznych zmusiły pretendujące do roli przywódcy świata kapitalistycznego Stany Zjednoczone do udzielenia pomocy tym krajom.

Przedstawiony w 1947 roku Plan Pomocy Europie, zwany potocznie Planem Marshalla, przewidywał udzielanie kredytów

amerykańskich, pod warunkiem jednak, że państwa uczestniczące w tym planie opracują wspólny program odbudowy i rozwoju swoich gospodarek oraz podziału tych kredytów. Reakcją państw zachodnioeuropejskich było powołanie, jak podaje w publikacji „Unia Europejska” Lucjan Ciamaga, Organizacji Europejskiej Współpracy Gospodarczej (OEEC) 16 kwietnia 1948 roku, która miała być partnerem Stanów Zjednoczonych przy realizacji Planu Marshalla. Członkami tej organizacji było 16 państw Europy Zachodniej, amerykańska, brytyjska i francuska strefa okupacyjna Niemiec (RFN przystąpiła w 1949 roku) oraz Triest. Członkami stowarzyszonymi były: Kanada, Stany Zjednoczone (przystąpiły w 1950 roku), Jugosławia (przystąpiła w 1955 roku). Finlandia od 1957 roku brała udział w pracach OEEC w charakterze obserwatora [\[3\]](#) w dziedzinie energii atomowej. Tym samym Organizację Europejskiej Współpracy Gospodarczej przekształcono w 1960 roku w Organizację Współpracy i Rozwoju Gospodarczego.

W 1950 roku francuski minister spraw zagranicznych – Robert Schuman, wystąpił z memorandum dotyczącym utworzenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali. Istota tego planu sprowadzała się do poddania całości produkcji podstawowych i strategicznych gałęzi przemysłu Francji i RFN – górnictwa węgla oraz hutnictwa żelaza i stali – kontroli międzynarodowej organizacji, do której mogły przystąpić inne państwa. W ten sposób Francja chciała zminimalizować niebezpieczeństwo odrodzenia się nieuniknionej ekspansji gospodarczej i militarnej Niemiec. [\[4\]](#)

Wyrazem tych wczesnych dążeń integracyjnych na jakże ważnych dla przemysłu ciężkiego płaszczyznach, był podpisany 18 kwietnia 1951 roku w Paryżu przez 6 państw: RFN, Francję, Włochy, Belgię, Holandię i Luxemburg, traktat powołujący do życia pierwszą Europejską Wspólnotę Węgla i Stali i posiadał klauzulę czasową mówiącą, że został zawarty na 50 lat. Traktat ten regulował kwestie współpracy między RFN a mocarstwami zachodnimi oraz zawierał zapisy dotyczące przystąpienia RFN do

NATO i rozszerzenia Paktu Brukselskiego w Unię Zachodnioeuropejską.

Wkrótce też rozpoczęły działalność instytucje kierownicze EWWiS: Wysoka Władza (10 sierpnia 1952 roku) i Wspólne Zgromadzenie (10 września 1952 roku).[\[5\]](#)

Podstawowym celem EWWiS było stworzenie wspólnego rynku węgla i stali, a w ten sposób warunków do bardziej racjonalnej specjalizacji i największej wydajności produkcji. Miała ona nadzorować pracę przedsiębiorstw węgla i stali, zajmować się ich dofinansowaniem, rozstrzygać spory i odwołania od decyzji. Jedną z głównych zasad miało być zapewnienie wolnej konkurencji między przedsiębiorstwami całej Wspólnoty. Państwa członkowskie zobowiązywały się do stopniowego zniesienia wszystkich ceł i kontyngentów ograniczających przepływ surowców i produktów przemysłu węglowego i stalowego, kapitału inwestowanego w tych przemysłach oraz siły roboczej, wprowadzenia jednolitych taryf transportowych i innych ograniczających praktyk.

W lutym 1953 roku holenderski minister spraw zagranicznych Jochen Willen Beyen zaproponował rządowi Belgii, RFN, Włoch, Francji i Luxemburga zainicjowanie kolejnej fazy integracji europejskiej aż do utworzenia wspólnego rynku unii celnej. Beyen był zdania, że trudno wyobrazić sobie konkurencję integracyjną w dziedzinie politycznej i militarnej bez postępującej współpracy na płaszczyźnie gospodarczej i socjalnej. Trwałą integrację zapewniają bowiem tylko powiązania gospodarcze. [\[6\]](#)

Podczas obrad międzynarodowej konferencji w Messynie w czerwcu 1955 roku ministrowie spraw zagranicznych państw Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali powierzyli Komitetowi Ekspertów pod przewodnictwem belgijskiego ministra spraw zagranicznych Paula Henriego Spaaka przygotowanie założeń integracji ekonomicznej państw europejskich, rozszerzających zakres współpracy rozwijanej dotąd na rynku węgla i stali o następne

płaszczyzny, w tym o kwestię pokojowego wykorzystania energii jądrowej. W maju 1956 roku podczas konferencji w Wenecji ministrowie „szóstki” EWWiS przyjęli dokument znany jako „Raport Spaaka”, który zawierał projekt powołania Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (EWG) i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Euroatom). Raport stał się podstawą do dalszej dyskusji nad pogłębieniem integracji europejskiej. [\[7\]](#)

25 marca w 1957 roku w Rzymie Belgia, Holandia, Luxemburg, RFN, Włochy i Francja, czyli kraje tworzące EWWiS, podpisały dwa traktaty zwane Traktatami Rzymskimi: Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą (EWG) oraz Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Euroatom). Oba traktaty weszły w życie 1 stycznia 1958 roku po ratyfikowaniu ich przez sygnatariuszy Traktaty Rzymskie zostały zawarte na czas nieokreślony.

Celem EWG było utworzenie wspólnego rynku europejskiego, a celem Euroatom-u zapewnienie kontroli i współpracy w zakresie pokojowego wykorzystania energii atomowej. Ponadto wraz z Traktatami Rzymskimi zawarto Konwencję Wykonawczą dotyczącą przyłączenia krajów i terytoriów zamorskich Francji, Belgii, Holandii i Włoch do Wspólnot Europejskich. Traktaty Rzymskie zakładały rozwój współpracy gospodarczej między sygnatariuszami poprzez stopniowe eliminowanie ceł wewnętrznych i ujednoczenie ceł zewnętrznych oraz wprowadzenie mechanizmów przepływu kapitału, siły roboczej i dóbr. Wprowadzenie tych rozwiązań zaplanowano w trzech kolejnych 4-letnich etapach. Traktaty Rzymskie stały się fundamentem integracji europejskiej, tworząc jej instytucjonalne ramy oraz określając cele i zasady członkostwa. [\[8\]](#)

W ten sposób w myśl Planu Beyena i Raportu Spaaka dokonano się merytoryczne poszerzenie dotychczasowej współpracy. Do trzech istniejących wspólnot należało sześć tych samych państw, ponadto wspólnoty posiadały niemal identyczną strukturę instytucjonalną. Dlatego też zachodziła potrzeba ujednoczenia

instytucji wspólnotowych warunkowana dodatkowo względami finansowymi oraz procedurami administracyjnymi.

Na konferencji mediolańskiej w maju 1985 roku rozpoczął się cały cykl negocjacji nad traktatem zmieniającym wspólnoty oraz nad przygotowaniem nowego traktatu o współpracy politycznej i bezpieczeństwie europejskim. Realnym efektem negocjacji stał się tzw. Jednolity Akt Europejski podpisany w Luxemburgu 17 lutego 1986 roku (JAE). Akt ten stanowi najbardziej istotny, od chwili powołania Wspólnot, dokument prawny o charakterze konstytucyjnym. Znaczenie JAE polega na tym, że jego sygnatariusze dają wyraz swej zdecydowanej woli przekształcenia całości stosunków wzajemnych w Unię Europejską, której podstawą będą Wspólnoty i wspólna polityka zagraniczna. Najważniejszym celem JAE stało się zrealizowanie do 31 grudnia 1992 roku wspólnego rynku wewnętrznego, tj. stworzenie „przestrzeni bez wewnętrznych granic”. W JAE poza kreowaniem rynku wewnętrznego przewidywano poszukiwanie sposobów:

- zapewnienia ściślejszej spójności pomiędzy regionami europejskimi i tym samym przezwyciężenia nierówności między nimi,
- doskonalenia polityki społecznej,
- wzmocnienia współpracy monetarnej,
- wprowadzenia norm zapewniających ochronę środowiska oraz odnoszących się do badań naukowych i rozwoju technologicznego. [\[9\]](#)

Decydujące znaczenie dla przyszłości Wspólnot Europejskich i szeroko pojmowanej integracji europejskiej miał podpisany 7 lutego 1992 roku wynegocjowany w Maastricht Traktat o Unii Europejskiej, znowelizowany w 1997 roku Traktatem Amsterdamskim.

Unia wspiera się na trzech filarach. Pierwszy o charakterze gospodarczym – to Wspólnoty Europejskie: dawna EWG, obecna Wspólnota Europejska, Europejska Wspólnota Węgla i Stali oraz

Europejska Wspólnota Energii Atomowej. Drugim filarem jest Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa. Trzeci obejmuje zadania z zakresu Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości.

Unia Europejska (struktura) po Traktacie z Amsterdamu 18 sierpnia 1997

UNIA EUROPEJSKA		
I FILAR	II FILAR	III FILAR
WSPOLNOTA EUROPEJSKA	WSPÓLNA POLITYKA ZAGRANICZNA I BEZPIECZEŃSTWA	WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH

<p>3 WSPÓLNOTY</p> <p>a) EWWiS</p> <p>b) EWG</p> <p>c) EUROATOM</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rynek Wewnętrzny - Unia Celna <ul style="list-style-type: none"> - Unia Gospodarczo-Walutowa - Wspólna Polityka Rolna i Strukturalna <ul style="list-style-type: none"> - Swobodny przepływ osób (wizy, azyl) - Ochrona konsumenta - Ochrona zdrowia - Badania i rozwój (szkolenie i kształcenie profesjonalne) - Polityka socjalna - Polityka regionalna - Transport - Traktat z Schengen 	<p>POLITYKA ZAGRANICZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrona wspólnych wartości - umacnianie bezpieczeństwa - zachowanie pokoju zgodnie z zasadami Karty ONZ, Aktu Końcowego z Helsinek, Karty Paryskiej - popieranie współpracy międzynarodowej - konsolidacja demokracji, rządów prawa, poszanowanie praw człowieka i jego podstawowych wolności - podstawowych wolności <p>BEZPIECZEŃSTWO</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspólna polityka obronna państw UE 	<ul style="list-style-type: none"> - Policja (EUROPOL) - Współpraca celem zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego w Europie - Współpraca sądownicza w sprawach karnych i ekstradycji - Zwalczanie terroryzmu międzynarodowego - Handel narkotykami i tzw. „żywym towarem” - Ochrona granic zewnętrznych UE - Współpraca między służbami celnymi
---	--	--

<p>* Pewne kwestie – szczególnie praw, a także wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych obywateli Unii zostały poszerzone i przeniesione z filaru III – go, co jednocześnie oznacza poddanie ich jurysdykcji Trybunału Sprawiedliwości.</p>	<p>* Utworzono Urząd Sekretarza Generalnego Rady pełniącego funkcję Ministra Spraw Zagranicznych Unii Europejskiej</p> <p>* Problematyka II – go filaru znowelizowana przez Traktat Amsterdamski, TYTUŁ V TRAKTATU o UNII EUROPEJSKIEJ</p>	<p>* Trybunał Sprawiedliwości objął swoją jurysdykcją sprawy związane ze współpracą sądowniczą w sprawach karnych i ekstradycji</p>
---	--	---

Źródło: Opracowanie własne

[1] D. Lasok, „Zarys prawa Unii Europejskiej”, Toruń 1999; str. 11

[2] L. Ciamaga, „Unia Europejska”, Warszawa 1998; str.11

[3] K. Michałowska-Gorywoda, „Wspólnota Europejska”, Warszawa 1994; str.248

[4] L. Ciamaga, „Unia Europejska”, Warszawa 1998; str. 131

[5] A. Głowacki, „Integracja europejska – wybór problemów”, Szczecin 2000

[6] J. Ruszkowski, „Unia Europejska – geneza i ewolucja integracji europejskiej.”, Szczecin 2000

[7] A. Głowacki, „Integracja europejska – wybór problemów”, Szczecin 2000; str. 10

[8] S. M. Amin, „Instytucje i porządek prawny Unii Europejskiej”, Toruń 1999; str. 152 – 157

[9] Z. Doliwa-Klepachń, „Wspólnoty Europejskie. Analiza oraz wybrane dokumenty.”, Białystok 1993; str. 121

Gdy potrzebujesz pomocy w napisaniu pracy z bezpieczeństwa, to polecamy serwis [pisanie prac z bezpieczeństwa](#)

W serwisie [dyplom.com.pl](#) prezentujemy obronione prace dyplomowe, które mogą służyć za wzór do napisania własnej pracy - gdyby potrzebowali jeszcze Państwo konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.